

A hitari ev. ref. egyházmegye esperesi hivatala - é

1255-1895

A

NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1895. évi augusztus hó 8. napján tartott

KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE:

GERGELY KÁROLY

e. m. főjegyző.

SZATMÁRTT

NYOMATOTT A „SZABADSÁJTÓ” KÖNYVNYOMDÁBAN

1895.

A

NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1895. évi augusztus hó 8. napján tartott

KÖZGYŰLÉSÉNEK

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

SZERKESZTETTE:

GERGELY KÁROLY

e. m. főjegyző.

SZATMÁRTT

NYOMATOTT A „SZABADSÁJTÓ” KÖNYVNYOMDÁBAN.

1895.

A nagybányai ev. ref. egyházmegye 1895. évi aug. 8. napján
Sz.-Váralján tartott közgyűlésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak:

Bencsik István esperes és gróf Dégenfeld Sándor egyházmegyei
gondnok elnöklete alatt

Balogh István, Gergely Károly, Szél György, Molnár Lajos, Sátor Dá-
vid lelkészi, Böszörményi Zsigmond, Böszörményi Sándor, Szeőke Barna,
Torday Imre világi tanácsbírák.

Gergely Károly,	{ lelkészi,	Torday Imre,	{ világi
Hajdu Zsigmond,		Jakó Endre,	

jegyzők.

Barkász Albert, Bartók Károly, Gál Péter, Hajdu Albert, Joó Kál-
mán, Kató Béla, Kálmán Sándor, Kócsi Péter, Melegh Albert, Nagy
Lajos, Nagy Károly, Papolezy Zoltán, Papp József, Sarkady Mihály, Sol-
tész János, Sziky Ádám lelkészek, Bartha Mór nyugalmazott lelkész,
Szabó Mihály lelkészjelölt, Sinka Lajos, Maák Lajos tanító testületi
képviselők, Ács Elek, Kolumbán Bertalan, Nagy József, Peleskey Dá-
niel tanítók.

Adorjából Sepsy Sándor, Apából Kató Ferencz, Ávas-Vámfalu-
ból Samu Ferencz, Krassórol Domokos István, Nagy-Bányáról Nyirő
Sándor, Thurzó Ferencz, Takács Lajos, Gálffy Pál, dr. Miskolczy Sándor,
Petróczy Ferencz, Ombodról Károly István, Patóházáról Tóth Mór, Ró-
zsályból Molnár Ferencz, Sárközről Angi Lajos, Szinér-Váraljáról
Mándy Zoltán egyházi képviselők. — Ezeken kívül nagy számú hall-
gatóság.

Esperes ur a gyűlést, Istenhez emelt buzgó imával és a megje-
lent tagokat üdvözlő szép tartalmas beszéddel, megnyitja. A gyűlés tag-
jai igazoltatnak s a megbízó levelek levéltárba tétetni rendeltetnek.

44. sz. Esperes ur bejelenti a néhai Ujfalussy Sándor halála ál-
tal megürült egyházmegyei gondnoki szék betöltésére vonatkozó szava-
zás eredményét, mely szerint a begyűlt szavazatokat az ő elnöklete alatt
Szatmáron, f. évi junius hó 29-én, Böszörményi Zsigmond, Böszörményi
Sándor, Torday Imre és Jakó Endre egyházmegyei tisztviselőkből ala-

kult bizottság felbontotta. E bizottság jegyzőkönyvének beterjesztése mellett tudatja, hogy 42 anyaegyházból hiány nélkül beérkezett szavazatok közül 38 gróf Dégenfeld Sándor erdőszádai főgondnok- és egyházmegyei tanácsbíróra, 2 Nagy Béla lázári lakos földbirtokosra, 1 Torday Imre nagybányai városi tanácsos és egyházmegyei tanácsbíróra, 1 Mándy Zoltán színérváraljai egyházközségi főgondnokra esett, minélfogva gróf Dégenfeld Sándor ő méltósága a szavazatok általános nagy többségével egyházmegyei gondnokká megválasztatott, miről a küldöttség ő méltóságát jun. 30-ikán Erdőszádán személyesen értesítette, s ő méltósága az egyházmegye közbizodalmát méltányolván, a reá ruházott hivatal elfogadására ígéretet tett és hivatala ünnepélyes elfoglalása végett a mai közgyűlésen meg is jelent.

Egyházmegyei közgyűlésünk ez örvendetes jelentés következtében gróf Dégenfeld Sándor ő méltóságát az egyházmegyei gondnokságra törvényesen megválasztottnak kijelenti; e hivatalba őt az egyházi törvények 156. §-a szerint beiktatja és megerősíti, s a hivatalos eskü letételére, lelkes öröm nyilvánítása közben, felhívja. Ennek folytán gróf Dégenfeld Sándor ő méltósága a hivatalos esküt letette; aztán a közbizodalmat, megható szép beszédben megköszönvén, munkásságát az egyházmegyének annyival inkább felajánlotta, mert úgy véli, hogy ez által nemcsak vallásunk és egyházunk iránt érzett kötelességét teljesíti, hanem hazánk és nemzetünk javára is hasznos szolgálatokat tehet, különösen e végvidéken, hol a magyar protestáns egyház érdekeinek s ezzel együtt a magyarság erősödésének előmozdítására nagy szükség van. E vallásos és hazafias mély érzülettől áthatott lelkes beszéd után esperes ur új elnöktársát a közgyűlés nevében melegen üdvözli s munkásságára Isten áldását kéri; ő méltósága pedig a világi elnöki széket a közgyűlés szünni nem akaró lelkes éljenzései közben elfoglalja.

Az egyházmegyei gondnoki székeknek ekképpen lett betöltéséről közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületet a jegyzőkönyv ezen czikkének megküldése által hivatalosan értesíti.

45. sz. Esperes ur előterjeszti hivatalos jelentését a mult gyűlés óta történt belhivatalnoki változásokról és az ezek folytán szükségessé vált intézkedésekről következőkben:

Papoleczy Zoltán, volt misztótfalusi helyettes lelkész, egyhangu meghívás útján apai, Papp József pedig ugyancsak egyhangu meghívás

utján adordjani rendes lelkészszé választatván, az egyházmegye utólagos jóváhagyása reményében esperesileg mindketten megerősítették s helyeiket el is foglalták. Misztótfaluba helyettes lelkészül Sziky Ádám avasujvárosi volt káplántanító bocsáttatott ki. Az avasujvárosi egyházban Mándy György nyugalomba vonulásával megüresült kántortanítói állomásra Kracsmer Sándor okleveles tanító választatott meg. A szárazberki tanító Bihar-Sápra megválasztatván, itteni állásáról lemondott; valamint az apai tanító Peleskey Dániel is beadta lemondását. Szextin Antal tanító Sárközről Uszkába ment, helye Sárközön üresen maradt. Patóházára ifj. Kolumbán Sándor választatott meg ideiglenes minőségben. Sipos Károly végzett theologus Nagy-Paládra választatott meg segédlelkész-tanítóvá.

Az egyházmegyei közgyűlés e hivatali változásokat tudomásul veszi; az esperesi intézkedéseket egész készséggel helyben hagyja, s a megválasztott belhivatalnokokat állásaikban, áldás kívánnat mellett, megerősíti.

46. sz. A józsefházai hegyi lakók lelkészi díjfizetése ügyében egyházmegyei bíróságunk 3/895. sz. a. határozatát a józsefházai presbiterium megfellebbezte, minek folytán az egyházkerület 62/895. sz. a. határozatában arra utasította egyházmegyénket, hogy az ar.-megyesi és józsefházai presbiteriumok, valamint az érdekelt hegyi lakosok meghallgatása után terjeszsze be ez ügynek érdemleges elintézhete végett javaslatát. Ehez képest Sátor Dávid és Mándy Zoltán, mint esperesi kiküldöttek, az illető érdekelt feleket kihallgatván, jelentik, miszerint a józsefházai hegyen lakó 10 család fele eddig is Józsefházára fizette az egyházi adót, de most a másik fele szintén Józsefházához kíván csatlakozni, tekintetbe vévén, hogy a közelség miatt inkább a józsefházai lelkész szolgálatát veszik igénybe; csak annyit óhajtanak kikötni, hogy az ugynevezett „szárazbért“ vagy borváltságot ezután is csak 40 krjával fizessék, mint eddig Ar.-Megyesre fizették. A józsefházai presbiterium az összes hegyi lakók csatlakozását óhajtja, az ar.-megyesi pedig régi szokáson alapuló jogáról önként lemond s a csatlakozni kívánók óhajlásának teljesítését nem ellenzi.

Ennek alapján a józsefházai hegy lakosainak s a józsefházai presbiteriumnak közös kérelmét egyházmegyei közgyűlésünk teljesítendőnek találja s a józsefházai hegyen lakó református családokat a józsefházai református egyház jogos és köteles tagjaiul ismeri el. Azonban azt a kívánságot, hogy az oda csatlakozó tagok kevesebb lelkészi díjt fizessenek, mint az eddig oda tartozók, nem tartja teljesíthetőnek, mert ez a megkülönböz-

tetés az egyenlő sorsu és egyenlő jogosultsággal bíró hivek közt viszálykodásra adhatna okot. — Ily értelemben terjeszti fel egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületre javaslatát, a hozzá tartozó iratokkal együtt, kérvén e régóta függőben levő ügynek végleges elintéztetését.

47. sz. Az országos lelkészi özvegy-árva gyámintézet alapszabály tervezetére vonatkozólag a főtiszteletű egyházkerület 98/1895. sz. a. határozatában felhívta az egyházmegyéket, hogy e fontos ügyben véleményeiket nyilvánítsák. Ennek folytán a krassó vidéki és nagybányai lelkészi körök a nevezett alapszabálytervezetet értekezleteiken beható tanácskozás tárgyává tették, s véleményes javaslataikat következőkben terjesztik be

1. A 3. §-ba az intézet kötelezett tagjai közé a gymnasiumi rendes vallástanárok is felveendők, ha teljes lelkészi képesítéssel bírnak, minthogy ők az állami tanári nyugdíjintézetnek tagjai nem lehetnek.

2. Az 5. §-ból törölni óhajtjuk azt a pontot, mely az egyházi bíróság ítéletével hivatalából elmozdított lelkész ártatlan özvegyét és árváit kizárná a segélyezendők közül.

3. A 6. §-ban egyáltalán nem hagyhatjuk helyben azt a szerfelett rideg intézkedést, hogy az öt beszámítható éven belül elhalt lelkészek gyermektelen özvegyei ne részesüljenek segélyezésben, hanem — úgy szólván — üres kézzel bocsáttassanak el a nagy világba. Sőt határozottan azt kívánjuk, hogy az ilyenek is rendes állandó segélyeztetésre nyerjenek jogosultságot, bármikor történjék a belépés után a férjnek elhalálózása. Azon esetre, ha az alapszabály készítői számítása netalán nem engedné e módosítást, inkább azt hozzuk javaslatba, hogy vonassék le az özvegyi segélyből az a járulék, a mi az öt évi befizetésből még hiányzik. Ennek elfogadtatása esetén aztán nem lesz szükség a befizetett díjak visszakérésére, ugyanazért a 10. §-nak arra vonatkozó intézkedését törölni kell.

4. A 12. §-ban az özvegyek és árvák segélyre való jogosultságának megállapítását, valamint azoknak nyilván tartását nem a közalapi végrehajtó bizottságra, hanem az egyes egyházmegyék hatóságára kívánjuk bízni.

5. A 20. §-nak azt az intézkedését, melyszerint a lelkészi állásokat fentartó testületek teljesen föl legyenek mentve minden járulék fizetése alól, nem helyeseljük, hiszen ilyenre semmi más gyámintézetnél nem találunk példát. Annálfogva indítványozzuk, hogy a lelkészek évi fizetésöknek 2⁰/₀-át, az egyházak pedig ugyanannak 1⁰/₀-át fizessék,

legalább addig, míg főként az ő érdekekben létesítendő nyugdíj intézethez nagyobb összeggel nem járulnak.

6. A 29. §. az évi járulékok beszédésével az espereseket bizza meg. Mi e kötelességet inkább az egyházmegyei pénztárnokokra óhajtanók bizni, mert a pénzkezelés inkább az ő tisztókra tartozik, az esperesi hivatalok pedig a nélkül is tul vannak halmozva teendőkkel.

7. Minthogy már a közel jövőben fordulhatnak elő esetek, mikor egy-egy lelkész oly nemü testi vagy lelki gyengeségbe esik, hogy hivatala folytatására képtelen, de segédet szük jövedelméből nem tarthat, utána pedig segélyezendő nem marad: az ilyeneket a segélyezendők közé kívánjuk felvételni s egy özvegy részére járó mennyiséggel segélyeztetni addig is, míg majd a nyugdíjintézet megalakulhat.

8. Végül kifejezést adunk azon szerény véleményünknek, hogy egy-egy lelkész özvegye számára a tervezett 250 frtnyi évi segélyt a mostani életviszonyok közt bizony csekélynek tartjuk és óhajtanók, ha e helyett legalább 300 frt helyezettnek kilátásba.

Egyházmegyéink e véleményes javaslatot teljesen magáévá teszi, elfogadja és a konventi javaslat felett tanácskozó egyházkerületi bizottság elé terjesztés végett a főtiszteletü püspöki hivatalhoz beküldi.

48. sz. A nagybánya vidéki lelkészi kör értekezlete beterjeszti jegyzőkönyvének azon pontjait, melyekben az egyházpolitikai új törvények életbe léptetésével már a közel jövőben bekövetkező új viszonyok közt ránk váró teendők felől kívánja véleményét nyilvánítani, s a felsőbb egyházi hatóságoknak nagybecsü figyelmébe ajánlani.

Ennek alapján egyházmegyei közgyűlésünk kimondja és a főtiszteletü egyház kerületre felterjeszti következő javaslatait:

1. *A keresztelési és esketési stolárék* felől minél előbb szükséges lesz elhatározni, hogy azokat a lelkészek ne követeljék; de természetes, hogy e veszteségökért illő kárpótlásukról kell gondoskodni. Mert egyfelől előre látható, hogy a a gazdag katolikus klérus főleg ilyen szegény és vegyes valásu vidékeken, mint a miénk, anyagi előnyök nyújtásával fogja folytatni az eddig is gyakorolt lélekhalászatot; másfelől pedig kétségtelen, hogy e hatalmas áramlattal szemben a református lelkészeket sem lesz tanácsos eddigi sanyaru helyzetökben hagyni, sőt a stolárék elvonásával még az eddiginél is sanyarubb helyzetbe juttatni. Erre nézve az egyetemes

konvent jóakaró és egyöntetű eljárásra vezető bölcs intézkedését kérjük és várjuk.

2. Az esketési szertartást illetőleg egyházmegyei közgyűlésünk azon véleményben van, hogy míg az egyházi főhatóságoktól eljárásunkat szabályozó utasításokat nem kapunk, a házassági hirdetések mellőzésével, végezzük az esketést, úgy mint eddig, legfeljebb a szertartási beszéd kezdetén alkalmazkodva az új viszonyokhoz; az esketési anyakönyvet is vezetjük az eddigi mód szerint a református egyház érdekeinek szempontjából a házasságok nyilvántartása végett. Azonban szükségét érezzük és óhajtjuk, hogy úgy az anyakönyv vezetésre, mint az esketés vagy Istentől áldást kérő könyörgés végett a lelkészekhez forduló házas felekkel szemben követendő eljárásra nézve az egyházi főhatóságok egyöntetű szabályokat állapítsanak meg, s arra nézve is nyújtsanak tájékoztatást, mi lesz a lelkész teendője az oly házasfelek anyakönyvi bejegyzése tekintetéből, a kik nála nem jelentkeznek?

3. Köztudomásu lévén, hogy a főtiszteletű és méltóságos konvent a lelkészi fizetések minimumának 600 vagy 800 frtra leendő emelése czéljából, a beszédett „Jelentő ivék” alapján számításokat tett, s az államkormánytól e czélra 408.435 frtot kért: erre nézve egyházmegyei közgyűlésünk megjegyzi és a jelenlegi viszonyok ismerése alapján hangsúlyozza, hogy ez összeget a nevezett cél elérésére elegendőnek nem tartja. Mert ha a lelkészeknek a mostani fizetései pótoltatnak ki, a hivek vállain pedig az eddigi nyomasztó terhek mind megmaradnak: az egyház helyzetén könnyítve nem lesz, s az egyházi adózás súlyával tulterhelt nép, ilyen vidékeken, mint a miénk, továbbra is zugolódni fog, sőt lelkésze sorsának javulását látva, még súlyosabbnak fogja terhét érezni. Minélfogva arra kéri egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületet, hogy az egyetemes konvent figyelmét e körülményre felhívni kegyeskedjék, s oly összeg kérelmezését igyekezzék kieszközölni, melynek segítségével az egyházi és iskolai terhek emelésében kifáradt kisebb eklézsiák szegény népének tulságos egyházi adóját legalább némileg apasztani lehessen. Itt volna immár az ideje kijelenteni, hogy a vallási viszonyosságnál fogva az összes magyar református egyház megvárhatna a magyar államtól legalább egy millió forintnyi

segélyt kongura czimén, hogy a magyar alkotmányos hűséggel összeforrott hivatásának a mai és jövőbeli viszonyok közt is megfelelhessen.

49. sz. A nagybánya vidéki lelkészi kör értekezlete indítványozza, hogy miután a közel jövőben életbe lépő egyházpolitikai új törvények hatása alatt különösen a mi szegény kis egyházaink lesznek sokszoros megpróbáltatásnak kitéve; mert ezeknek hiveit egyfelől az egyház-fenntartás súlyos terhe nyomja, másfelől a boldogabb viszonyok közt élő más vallású és nyelvű lakosság, meg a vegyes házasságok folytán hozzájuk csatlódó rokonság olcsóbb vallás keresésére csábíthatja: ennek lehető ellensúlyozása céljából igyekezzék az egyházmegye valami útját, módját találni annak, hogy a szegény nép egyházi terhén s a megélhetés nehéz gondjaival küzdő belhivatalnokok szomorú sorsán könnyíthessen. — E végett aljánlja az értekező, hogy ujítsa meg egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerület előtt azt a kérelmet, melyben az államsegély osztalék lehető felemeltetéseért már két ízben folyamodott volt; hátha most már harmadszor is beterjesztendő folyamodása kedvezőbb fogadtatásra találna!

Egyházmegyei közgyűlésünk ez indítványt a jelen szükség érzetéből önként következőnek, s a jövő felett méltán aggódó lelkek közös óhajtásából kifolyónak tartván, egyhangu helyesléssel fogadja. Az egyházkerülethez benyújtandó kérvény szövegét felolvastatván, az elnökséggel aláírattja, s a főtiszteletű egyházkerület tagjainak külön lenyomatban megküldeni elhatározza és nagybecsű figyelmökbe ajánlja.

A kérvény szövege következő:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

A nagybányai ev. ref. egyházmegye, a kebelében élő egyházközségek és belhivatalnokok ismeretes szegénységére hivatkozva, az ilyenek gyámolítására rendeltetett államsegély évi osztalékának lehető felemeltetését már 1892-ben kérelmezte. Akkor a főtiszteletű egyházkerületől a 97/1892. sz. alatti végzésben azt a választ nyerte, hogy „míg az államsegély mennyisége bármi oknál fogva nem neveltetik: a mostani felosztási arányt megtartja az egyházkerület.” Az államsegély 1893-ban megneveltetett, úgy hogy egyházkerületünknek a pótlékból 2953 frt 85 kr jutott. Egyházmegyénk tehát egész bizodalommal újra folyamodott, s égető szükségei enyhítése végett évi osztalékát 500 forinttal megpótoltatni kérte. Kérelme előbb egy bizottságnak adatott ki,

aztán a 255/1895. számú végzésben azzal lett elutasítva, hogy az államsegély-pótlék tökécsittetik, „csak kamatai osztatnak majd ki a lel-készi fizetések javítására.“

E főhatósági intézkedésben egyházmegyénk kénytelen vala meg-nyugodni, bár a naponként égető szükség fájó érzetét a messze jövő reményével csillapítgatni vajmi nehéz. De most, mikor már nemcsak a szemmel látott nyomoruság sulya, hanem a közel jövőben fenyegető nehéz megpróbáltatások elősejtelve is nyomja lelkünket: vallásunk és magyar fajunk iránti kötelességünknek tartjuk kérésünket, a változás alá jövő felekezeti közti viszonyokra s az egyházpolitikai új törvények követ-kezményeire való tekintettel, harmadizben is megújítani. Mert kétség-telen, hogy az új viszonyok hatása a mi csekély népességű s más val-lású és nyelvű lakosság között ékelt kis egyházközségeink hivat kemény próbára fogja tenni, ha kellő támogatásban nem részesülnek, minthogy lelkészt és tanítót tartani nem birnak, s a napról-napra szaporodó ve-gyes házasságok útján más vallású rokonságuk között olvadnak (hol nem kell annyi egyházi terhet viselniök), mint ez a múlt század elején számos kisebb egyházközségünkkel megtörtént.

A szentírásból azt tanuljuk: „*Kérjétek és megadatik nektek; keres-sétek és megtaláljátok; zörgecssetek és megnyittatik.*“ (Mát. VII. 7.) Kérjük azért a segítséget ismételve harmadizben is; keressük a párt-fogást, a hogy tudjuk; zörgetünk a Főtiszteletű Egyházkerület szive ajtaján; vajha meg nyilnának előttünk annak zárai!

Kérelmünket azzal okadatoljuk, hogy az egész egyházkerület terü-letén a mi egyházmegyénk a legszegényebb. A máramaros-ugocsai volt még ilyen, de annak államsegély-osztalékát a Főtiszteletű Egyházke-rület régóta felemelte. Ilyen kegyességet kérünk mi is, annyival inkább, mert a tökécsített segélypótlékból az általunk kért 500 frt könnyen ki-telik, a felosztási arány nem lesz megzavarva, s most már ahhoz is reményt köthetünk, hogy az államsegély bővebb forrásai nyilnak meg egyetemes egyházunk előtt.

Szegénységünket a következő adatok igazolják:

1. *Lelkészi állásaink* közül 69⁰/₁₀ van 600 forintos fizetésen alul, mert 42 rendes lelkeszség közt 29 ilyen, sőt 11 az 500 frtot sem éri el, 8 pedig a 400 forinton is alul marad, miből ma már egy tisztessé-ges tanult ember meg nem élhet. Hogy e tekintetben a többi egyház-megyék szerencsésebbek, azt a mellékelt táblázat mutatja, melyből kitetszik, hogy pl. a hevesnagykunsági egyházmegyében egyetlen egy

ilyen szegény lelkeszség sincsen, a debreczeniben pedig csak három-négy perczent.

2. *Tanítói állásainknak* fele, azaz 50 közül 25, alul marad a 300 forint minimumon, sőt ezek közt 5 olyan gyenge, hogy 200 frtra sem megyen fel, 3 pedig csak mint lelkesztanítótság állhat fenn. Ezeknek ügyét ugyan az országos törvény értelmében rendezni kell, csak hogy ez által vagy felekezeti jellegöket veszítik, vagy újabb és elbirhatatlan terhet hoznak a szegény egyházközségek tagjaira.

3. *Egyházközseink*, mint testületek, általában véve, mind szegények. — Fele részének alig van annyi jövedelme, hogy legszükségesebb kiadásait fedezhesse. A 42 anya és 5 leányegyház közt 20 a szó teljes értelmében csak tengődik vagy küzd a létért. Ezeknek hivei többnyire aratási, kaszálási vagy egyéb szakmáymunkák vállalásával s a régi robothoz hasonló kényszermunkával keresik meg az egyházmegye és egyházkerület közigazgatási költségeire beszolgáltatandó illetékeket. Földbirtokuk, — mint a mellékelt táblázat mutatja — alig van. — Különben a mi vidékünkön a föld is csak trágyázás, háromszori szántás és nagyon szorgalmas munka után ha ad némi csekélyke jövedelmet.

4. *Népessége* is nagyon csekély a mi egyházainknak. Ezer léleknél többet számláló egyházunk csak négy van, de 1500 lelket egy sem mutathat fel. Legnagyobb részök 400—500 lélekből áll, 17-ben pedig 300 lélek sincsen. De ez a csekély népesség is legtöbb helyen más vallásu és nemzetiségű nép között él, kik egyházilag sokkal szerencsésebb anyagi viszonyok közt lévén, a mi népünk egyházi terheinek nagyságát s egyházainknak ezek mellett is feltűnő szegénységét annál szembe szököbbé teszik.

Összeszámítottuk az egyházmegye területén levő népességet, s arra a megdöbbentő eredményre jutottunk, hogy itt, hol a mult század elején még a magyarság volt tulnyomó többségben, (mint számos történeti adat bizonyítja) most 120.631 lélek közül csak 21.910 református magyar van, 98.387 más vallásuval szemben, kik közül 74.666 nyíltan oláhnak vagy svábnak vallja magát. S mindez azért van így, mert a református egyházak elenyésztek vagy elgyengültek s a lakosság eloláhosodott.

5. *Egyházi épületeinket* a buzgó hivek sokszoros erőmegfeszetéssel igyekeznek ugyan ujitgatni, javitgatni: még sem helyezhetik a magok erején jó állapotba. Tarthatatlan rossz állapotban van 15 templom, 8 papilak, 10 tanítói lak, 15 iskola. Ezeknek kijavittatását nagyobb segítség nyerése nélkül reményelni sem merjük, olyan kivihetetlennek látszik.

6. *Egyhízi terheinkről* talán elég annyit mondanunk, hogy a hívek, különösen a kisebb egyházakban, állami adójoknál jóval többet fizetnek egyházi és iskolai adóba. A mi lelkészeink és tanítóink, fájdalom, nemcsak a magok szegénységét érzik, hanem azt is látják, hogy híveiknek, úgy szólván, szájokból kell kivenni ő érettük a mindennapi kenyeret. Alig hisszük, hogy ez sokáig így mehessen. — Vagy a hívek buzgalma merül ki, vagy a lelkész és tanító hagyja el e keserves és panaszos kenyérkeresetet.

Ily helyzetben egyházainknak csak fenállását biztosítani sem lehetséges, felvirágzását reményleni pedig képtelenség. Holott ezekre a kis egyházakra nemcsak a protestantismusnak, hanem a magyar nemzetnek is szüksége van; mert ha ezek elenyésznének: romjaik felett mint a multban történt --- az ultramontán, dákoromán és pánszláv erőhatalom emelkednék fel. Mi látjuk a veszélyt, mely közelget. Feltártuk helyzetünket őszintén. Istenben bizunk, de éppen azért óhajtanók az új viszonyok közt ellenünk közelgő ostrom ellen védelmi eszközeinket is készen tartani. A támadó fél jól ismeri a protestáns egyház erős várának gyenge oldalát, a szegénységet. Ezen a résen fog behatolni az új törvények védelme alatt, ha jó eleve utját nem álljuk.

Mély tisztelettel kérjük azért a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületet, hogy addig is, míg talán az állam nagyobb mértékben nyújthatja segédelmét, méltóztassék immár harmadszor megújított kérelmünket kegyesen meghallgatni, és a nagybányai ev. ref. egyházmegye évi rendes államsegély-osztalékát a tőkésített államsegély-pótlékból legalább 500 forinttal felemelni.

Mély tisztelettel maradván

A nagybányai ev. ref. egyházmegye közgyűlésén, Szinér-Váralján
1895. augusztus 8.

A Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületnek alázatos szolgálói:
a nagybányai ev. ref. egyházmegye nevében

Grf. Degenfeld Sándor,
egyházm. gondnok.

Bencsik István,
esperes.

Gergely Károly,
főjegyző.

TÁBLÁZAT

*a nagybányai ev. ref. egyházmegye anyagi helyzetének feltüntetése végett
a hivatalos adatokból összeállítva, 1895 aug. 8-ikán*

I.

A 600 frton alul levő lelkeszi állomások egyházmegyénként szá-
zalékokban kifejezve.

Sor- szám	Egyházmegye neve	Százalék	J e g y z e t
1	Máramaros-Ugoesai	72 %	A máramaros-ugoesai se- gélypótlást kap 400 frtot
2	Nagybányai	69 "	
3	Érmelléki	58 "	
4	Nagykárolyi	48 "	
5	Felsőszabolcsi	45 "	
6	Békésbánáti	42 "	
7	Szatmári	38 "	
8	Bihari	33 "	
9	Beregi	28 "	
10	Nagyszalontai	27 "	
11	Alsószabolcs-hajduvidéki	17 "	
12	Debreczeni	33 ³ / ₄ "	
13	Hevesnagykunsági	0	

II.

A 300 frton alul levő tanítói állomások névsora.

Sor- szám	Egyházak neve	frt	Sor- szám	Egyházak neve	frt
1	Józsefháza	132	7	Garbolez	200
2	Magosliget	174	8	Görbed	200
3	Uszka	190	9	Adorján	208
4	Szentmárton	196	10	Nagy-Hodos	206
5	Patóháza	197	11	Szamos-Kóród	208
6	Homok	200	12	Sárköz-Ujlak	224

Sor-szám	Egyházak neve	frt	Sor-szám	Egyházak neve	frt
13	Udvari	225	20	Lázári	262
14	Kis-Peleske	220	21	Pettyén	247
15	Amacz	230	22	Hirip	273
16	Apahegy	234	23	Batiz	291
17	Nagy-Kóles	234	24	Kőszeg-Remete	295
18	Tiszta-Berek	235	25	Rozsály	298
19	Méhtelek	235			

III.

A kisebb egyházak földbirtokai 1200 □-öles holdakban

Sor-szám	Egyházak neve	hold föld	Sor-szám	Egyházak neve	hold föld
1	Apahegy	0	11	Dobrács-Apáti	5
2	Tiszta-Berek	1 $\frac{1}{2}$	12	Adorján	6
3	Nagy-Hodos	2 $\frac{1}{2}$	13	Ombod	7
4	Pettyén	3	14	Avas-Ujváros	7
5	Nagy-Kóles	4 $\frac{1}{2}$	15	Patóháza	8
6	Sárköz	4 $\frac{1}{2}$	16	Kis-Kóles	8
7	Szentmárton	4	17	Kis-Hodos	9
8	Magosliget	4	18	Garbolez	9
9	Pálfalva	5	19	Egri	11
10	Kőszeg-Remete	5	20	Szamos-Kóród	12

IV.

A kisebb egyházak népessége lélekszám szerint,

Sor-szám	Egyházak neve	Refor-mátus	Nem ref.	J e g y z e t.
1	Rozsály	145	424	Többnyire oláh.
2	Aranyos-Megyes	164	2176	
3	Görbed l. e.	182	446	
4	Dobrács-Apáti	183	165	

Sor- szám	Egyházak neve	Refor- mátus	Nem ref.	J e g y z e t.
5	Sárköz-Ujlak	187	1399	Többnyire oláh.
6	Pálfalva	189	90	
7	Apahegy	200	200	
8	Magosliget	216	82	
9	Berend	240	207	
10	Józsefháza	250	1036	
11	Nagy-Hodos	251	166	
12	Szamos-Kóród	254	217	
13	Pettyén	254	140	
14	Garbolez	264	78	
15	Szentmárton	278	585	
16	Homok	288	231	
17	Adorján	292	447	

Szórvány vagy fiókegyház van az egyházmegyében: 87.

V.

A türhetetlen rossz állapotban levő egyházi épületek száma.

Az épület megnevezése	száma
Templom	15
Lelkeszi lakás	8
Tanítói lakás	10
Iskola vagy tanterem	15
Melléképület	16

Összeírták:

Gergely Károly

és

Szél György

bizottsági tagok.

50. szám. A nagykölesi ev. ref. egyház lelkésze előterjesztést nyújt be a felől, hogy a kir. tanfelügyelőség Nagy-Kőlcse községben állami elmi iskola állittatását vette czélba, s a nagy-kőlcsei ev. ref. egyház előljáróságával kész volna az iskola épület átengedése vagy bérbe adása iránt előnyös egyességet kötni, mire nézve a tárgyalások megkezdése rövid idő alatt kilátásban van.

Egyházmegyei közgyűlésünk e tárgyalásokban való részvételre s a nagy-kőlcsei egyház érdekeinek az egyességre lépés esetén kellő megóvására az egyházmegye képviselőjében Soltész János ombodi lelkész, Böszörményi Sándor világi tanácsbíró és Sinka Lajos tanító urakat bizza meg.

51. sz. A misztótfalusi ev. ref. egyház előljárósága kérelmez az iránt hogy az egyház által az állam részére építendő iskola helyiség építési költségének fedezése tárgyában kelt határozata jóváhagyassék és megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületi gyűléshez felterjesztessék.

Tekintve a folyamodó egyháznak e vidéken eddig is nemesen teljesített missziói hivatását; tekintve az egyház közönségének lelkésze javadalmazására s egyháza felvirágoztatására hozott áldozatait; s végül tekintve az egyház lélekszámának csekély voltát, mely miatt iskolája fentartására további tul megterhelhetése nélkül több áldozatot már nem hozhat: a bemutatott egyháztanácsai és közgyűlési határozatok, mint a viszonyoknak teljesen megfelelők és ugy az egyház, mint a magyarság érdekére nézve helyes irányt adók és jelentékeny hasznót ígérők, jóváhagyatnak, s megerősítés végett az egyház kerületre tisztelettel felterjesztetnek. A szerződés megkötésére s az egész ügy figyelemmel kísérésére egy ellenőrző bizottság neveztetik ki, melynek tagjai lesznek Gergely Károly, Torday Imre és Sátor Dávid. A szerződés szerencsés megkötése esetén pedig 2000 frt kölcsön felvételére engedély adatik mire szintén felsőbb jóváhagyás kéretik.

52. sz. Olvastatott az avasvámfalusi egyház tanácsának kérelme, mely szerint kiépítendő iskolahelyiségének átadását az állam által felállítani szándékolt iskola czéljaira engedélyezni kéri, s egyszersmind a kötendő szerződés módozataira nézve utasítást adatni kér.

Tekintve folyamodó egyház nemzetiségi viszonyait, és szerény anyagi helyzetét: közgyűlésünk az egyház szellemi előhaladását gátolni nem óhajtván, a kérelemben felhozott adatok alapos megvizsgálására egy bizottság kinevezését találja szük-

ségesnek, a mely bizottság hivatva lesz ugy az egyház érdekének kellő megvédésére, mint az állam által felállítandó iskolára vonatkozó szerződés pontjainak megállapítására.

Ezen bizottság tagjaiul Szél György és Böszörményi Zsigmond urak kéretnek föl azzal, hogy eljárásuk eredményéről esperes urnak 30 nap alatt jelentést tegyenek.

53. sz. Olvastatott Szél György és Böszörményi Zsigmond egyhm. tanácsbírák mint kiküldöttek jelentése az avas-vámfalusi egyház előljáróságának azon kérelmére, hogy az egyház tulajdonát képező 46 hold és 1112 □ öl bércezi bükkös erdő eladása engedtesse meg.

Hivatolva a kiküldöttek jelentésében foglalt azon érveket, hogy a különben igen szép szálas erdő ugy jelenlegi, mint a kívánt üzemterv szerinti kezelése mellett aránylag csekély jövedelmet hoz és hozand; figyelembe véve az évi vágás lefuvaroztatásának nehéz voltát, és az üzemtervi s az azzal kapcsolatos évi költségeket, ezen indokok az erdő eladását javasolnák.

Azonban az Avas vidéke a létesülés küszöbén álló vasut folytán nagy átalakulásnak néz elé s a könnyebben megközelíthető erdőségek — minő a szóban forgó is — értékének rohamos emelkedése várható, ennél fogva ez idő szerint a kért erdő eladás meg nem engedtetik, hanem az ügyek fejleményének bevárása mellett nincs kifogása a közgyűlésnek az ellen, hogy a tulajdonos egyház az erdő jövedelme terhére az üzem kiadásával járó költségek fedezéséről kölcsön útján, előleges bejelentés mellett gondoskodják.

54. sz. Virág Mihály, mint az erdődi fiókegyház főgondnoka, jelenti, hogy az erdődi ev. ref. fiók-egyház által vásárolt belsőségre vonatkozólag az adás-vevési szerződést megyei alispán urral, mint eladóval megkötötte s a szerződés a legközelebbi megyei közgyűléshez fog megerősítés végett beterjesztetni, minekutána az átírás is foganatosítható lesz.

Főgondnok jelentését a közgyűlés örvendetes tudomásul veszi, további munkálkodására Isten áldó segedelmét kéri.

55. sz. Olvastatott a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi közgyűlésnek f. évi 61. sz. határozata, melylyel a belhivatalnoki díjlevelekben felvett termények sulymérték szerint leendő kifizetése ügyében kelt f. évi 18. sz. határozatunk egész terjedelmében jóváhagyatik és az abban foglalt intézkedések életbeléptetésére az engedély megadatik.

Örvendetes tudomásul vétetik és esperes ur fölkéretik, hogy a minden egyházra nézve kötelező egységes meghatározást sokszorosítottva az egyházak előljáróságaival közölje.

56. sz. Kolumbán Sándor szatmárhegyi nyug. tanító bemutatja azon nyilatkozatát, hogy az 1894. polg. évre Szatmár városától nyert tűzifa járandóságából az egyházgondnok által visszatartott 4 köbméter tűzifa járandóságáról lemondott, oly feltétel alatt, hogy változás esetén utódjától ugyanannyi időre oly mennyiség tartassék vissza.

Tudomásul vétetik, s az iratok irattárba tétetnek, a szatmárhegyi egyház pedig felhivatik, hogy a feltétel teljesítését annak idején el ne mulassza.

57. sz. Papoleczy Zoltán apai lelkész jelenti, hogy Peleskei Dániel apai tanító úgy az egyház kebeléből, mint az egyházmegyéből véglegesen eltávozván, az ellene emelt panasz megvizsgálása tárgytalanná vált s az apai tanítói állomásra a pályázat meg is hirdettetett.

Jelentése tudomásul vétetik, az iratok irattárba tétetnek, az egyházmegyei ügyész pedig értesittetik, hogy ez ügyben véleményt adnia immár felesleges.

58. sz. Olvastatott Hajdu Albert udvari lelkész jelentése, melyben az udvari templom mellett és körébe termelt és gondozott gyümölcsfák termésének haszonélvezetéről lemond.

A lemondás tudomásul vétetik, s az ez ügyben elrendelt vizsgálat ez által tárgytalanná válván, az iratok irattárba tétetnek.

59. sz. Olvastatott az apai egyháztanács jelentése és kérelme, melyben előterjesztetik, hogy az egyházmegyei közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében a lelkészi lak és iskola befedete még egy napi haladékot sem tűrő köteleességük volt, s ezen költség a hivek által az aratási időszakra elfogadtatott ugyan, de az az ügy sürgősségénél fogva a szatmári iparbankból előlegesen kölcsön vétetett fel.

Bármennyire méltányolja is az egyházmegyei közgyűlés a hivek áldozatkészségét s az egyház javára irányult nemes törekvését, mindazáltal rosszalását fejezi ki folyamodó egyház előljáróságának jelentés nélküli építkezése, s különösen a kölcsön felvételére vonatkozó eljárása felett. Azonban azt ezuttal kivételesen jóváhagyja, azzal, hogy jövőre nézve az ilyennemű eljárások sürgős esetekben bármely egyház által legalább az esperes urnak bejelentendők lesznek, kinek is alkalma lesz a dolog sürgősségéről kiküldött által meggyőző-

dést szerezni; ellenkező esetben a szigorú megtorlási eljárás fog alkalmazásba vétetni. Utasítatik egyházi előjáróság, hogy a felvett kölesön mikor lett visszafizetéséről az esperes urnak haladéktalanul jelentést tegyen.

60. sz. A nagybánya vidéki lelkészi kör értekezletén Papoleczy Zoltán apai lelkész kifejezést adott azon nézetének, mely szerint a belhivatalnoki beruházási és utódsági szabályok 13. §-a nem elég világos, mert a lelkészi földekről csak általánosan szól, holott ki kellene emelnie, hogy csakis a szántóföldek harmadrésze illeti a távozó lelkészt; minek folytán az értekezlet a szóban forgó paragrafus módosítására vonatkozó indítványát előterjeszti.

Egyházmegyénk az apai eset alkalmából kifogásolt §-t eléggé világosnak tartja, s a módosítást szükségesnek nem látván, az erre vonatkozó indítványt a napirendről egyszerűen leveszi.

61. sz. Az egyházmegyei közpénztárnok számadásának megvizsgálásával foglalkozott bizottság beterjeszti jelentését következőkben:

A számadás szerint az 1894-ik évi bevétel volt		1421	frt	07	kr.
	kiadás	1384	"	80	"
1. Egyenleg, mint maradvány		36	frt	27	kr.
2. Vagyoni állapot		2140	"	95	"
3. Hátralék		199	"	03	"
4. Letét		129	"	67	"

Megemlítjük, hogy ezen letét a múlt évvel egyenlő; kamatja hozzá irandó lett volna; úgy szintén jelezzük, hogy a hátralék az előző évinél egy száz frttal több. Egyébként a vezetése tekintetében semmi kifogás alá nem eshető, nyugtákkal rendszeresen ellátott számadást, jelzett eredménynyel elfogadhatónak és helyesnek találtuk, s pénztárnokot, hü és lelkiismeretes kezeléséért elismerés és köszönet nyilvánítása mellett, a felelősség alól, a fentartandók fentartásával, feloldandónak véleményezzük. Böszörményi Sándor, Décse Ignác, Győri László.

Egyházmegyei közgyűlésünk e jelentést helyeslő tudomásul veszi; a teljes rendben levő számadást elfogadja és helyben hagyja; Molnár Lajos pénztárnokot — méltó elismerés és köszönet nyilvánítása mellett — a felelősség terhe alól, a fentartandók fentartásával, felmenti, s a hátralékok behajtására utasítja.

62. sz. Az egyházmegyei könyvtárnok számadásáról a vizsgáló küldöttség e következő jelentést teszi:

Könyvtárnok beterjesztett számadása szerint

Bevett az 1894-ik évben	39	frt	63	krt,
Kiadott „ „	40	„	45	„
Fedezeti hiány	—	„	82	kr.
Hátralék	40	frt	37	kr.

A számadást ez eredménnyel helyesnek nyilvánítva, könyvtárnoknak ügybuzgó fáradozásáért elismerés és köszönet nyilvánítása mellett a felmentést megadandónak véleményezzük. - Böszörményi Sándor, Décse Ignác, Győri László.

Egyházmegyei közgyűlésünk e jelentés alapján Sátor Dávid könyvtárnok számadását elfogadja és helybenbagyja, ügybuzgó fáradozásáért elismerést és köszönetet mond, őt az 1894-ik évre vonatkozó felelősség terhe alól a szokott fentartással felmenti, de egyuttal a nagymértékben felszaporodott hátralékok szigorú behajtására utasítja.

63. sz. Az egyházi törvények 27. szakaszának 6. pontja értelmében egyházmegyénk tavaszi közgyűlése 13. szám alatti határozatában arra hívta fel az egyházközségeket, hogy a halottak feletti harangoztatás szabályozása s legalább némi mérsékelt díjaztatása felől véleményeket terjesszék be. E véleményes jelentések 34 egyházból beérkeztek. Azokat az ez ügyben kiküldött bizottság tagjai, Soltész János, Böszörményi Sándor, Balogh István, Ferenczy Gyula és Sinka Lajos átvizsgálták s jelentésüket következőkben terjesztik elő: „Bizottságunk a 34 egyház által beküldött vélemények átvizsgálása folytán arról győződött ugyan meg, hogy alig négy egyház van olyan (Nagy-Bánya, Felső-Bánya, Szinérváralja és Egri), melyekben a halottak feletti harangoztatás rendezve, illetve mérsékelt díjhoz van kötve, a többiek kinyilatkoztatták, hogy a harangozást tulságba nem viszik, de a rendes halotti harangozásért semmi díjat sem kívánnak megállapítani, csak a rendkívüliekért vagy más felekezetekhez tartozó halottak feletti harangoztatásért állapítottak meg bizonyos összegek fizetését: mindazáltal bizottságunk úgy az ide vonatkozó egyházi törvények 27. szakaszának 6. pontja iránti tiszteletből, mint az egyházak jól felfogott érdekében ajánlja, hogy említett egyházak példáját követve, mondja ki az egyházmegyei közgyűlés határozatilag, miszerint a halott bejelentésre és a temetés szertartása alkalmával megszokott harangoztatás díjtalan, de a

közbe eső több rendbeli harangoztatásért minden egyház a maga hatás körében bizonyos mérsékelt díjat állapítson meg és ezen jövedelemből külön kezeléssel harangalap-pénztárt alakítani igyekezzék.

E bizottság javaslatát egyházmegyei közgyűlésünk mind az idézett egyházi törvénnyel, mind az egyházak jól fel-fogott érdekével megegyezőnek tartván, elfogadja és határozati erőre emeli, kimondván, hogy a halott bejelentésre és a temetés szertartása alkalmával megszokott harangoztatás lehet díjtalan, de a közbe eső több rendbeli harangoztatásért minden egyház a maga hatáskörében bizonyos mérsékelt díjat állapítson meg és ezen jövedelemből, külön kezeléssel harangalap pénztárt alakítani igyekezzék. E szabályrendelet felsőbb megerősítés végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésre fölterjesztetik.

64. sz. Az Országos ref. egyházi közalaphoz, Református segélyegylethez és Rendkívüli államsegélyért benyújtandó folyamodások elbírálásával foglalkozó bizottság beterjeszti jegyzőkönyvét, melynek alapján az egyházmegye a kérvényeket következő vélemények kíséretében terjeszti fel.

I. Az országos ref. egyházi közalaphoz folyamodnak

a.) Egyházak.

Magosliget templom zsindelyezésre és adósaágtörlesztésre kér 235 frtot.

Mint csekély népességű, szegény kis egyház, halaszthatatlan szükségeire való tekintettel ajánltatik 150 frtra.

Misztótfalu roskatag iskolája újból építtetésére kér 150 frtnyi segítséget.

Mint idegen nemzetiség közt élő, szegény, de törekvő kis egyház, mely buzgalmának a közel multban igazán meglepő jeleit adta, ajánltatik 150 frtra.

Pálfalva iskola fentartásra és adósság törlesztésre kér 100 frtot.

Ez idegen nemzetiség közt jó iskolát tartó s ez által nemzeti missziót teljesítő kis leány-egyház 100 frt segélyre ajánltatik.

R o z s á l y adósság törlesztésre kér 100 frtot.

Mint csekély népességű és más vallásu lakosság közt rendkívül nehéz viszonyokkal küzdő gyülekezet, ajánltatik 100 frtra.

S á r k ö z iskolaépítésre kér 500 frtot.

Tekintettel arra, hogy a közel multban tűzkár miatt sok veszteség érte, s különben is szegény körülmények közt küzd a létfenntartás terheivel, ajánltatik 300 frtra.

A r a n y o s - M e g y e s parochiális épületek javítására kér 200 frtot.

Mint csekély népességű, idegen nemzetiség közt élő s a közel multban templom építtetése által nagy buzgóságot tanúsított kis egyház, ajánltatik 150 frtra.

A p a lelkészi lak és iskola épület javításra kér 170 frtot.

Tökesegélyt nyervén, nem ajánltatik.

N a g y - K ó l c s iskola építésből származott adósságai törlesztésére kér 100 frtot.

Indokai alapján ajánltatik 100 frtra.

b.) Lelkészek.

P á s z t o r I s t v á n, magosligeti lelkész, hivatkozva csekély fizetésének elégtelen voltára, öreg korára és nehéz anyagi viszonyaira, kér 100 frtot.

Mint szegény anyagi viszonyok közt élő 78 éves tisztes agg lelkész, 100 frt segélyre melegen ajánltatik.

H a j d u A l b e r t udvari lelkész, rendkívüli szegénységére, fia taníttatási költségeire, s a mult évben szenvedett elemi csapások miatti károsodására hivatkozva, kér 100 frtot.

Tekintettel valóban csekély fizetésére, fia taníttatási költségeire, s elemi csapások miatt szenvedett káaira, ajánltatik 100 frt segélyre.

B a l a j t h y K á r o l y szamoskóródi lelkész kér 100 frtot.

Mint csekély fizetésű, népes család nehéz gondjaival küzdő s vízkár miatt sok veszteséget szenvedett szegény lelkész, ajánltatik 100 frtra.

B a r k á s z A l b e r t méhteleki lelkész kér 100 frtot.

Minthogy fizetése valóban csekély, családja népes és egyik fiának évek óta tartó nehéz betegsége, másiknak taníttatása sokba kerül, ajánltatik 100 frt segélyre.

H a j d u Z s i g m o n d batizi lelkész kér 100 frtot.

Mint csekély népességű kis egyházban nagy buzgalmat és hivatottságot tanúsító, kilencz tagból álló család gondját hordozó, két gyermek taníttatására költekező lelkésztársunkat, melegen ajánljuk 100 frtra.

Meleg Albert köszegremetei lelkész kér 100 frtot.

Tekintettel csekély jövedelmére, három gyermek neveltetése gondjaira s nehéz anyagi viszonyaira, 100 frt segélyre ajánljuk.

Bodor Pál tisztaberki lelkész folyamodik 100 frt segélyért.

Mint csekély jövedelmű kisded egyház hiven munkálkodó lelkészét, s mint különösen egyik leányának évek óta tartó súlyos betegsége miatt nehéz gondokkal küzdő családapát, 100 frt segélyre ajánljuk.

Papólczy Zoltán apai lelkész családi nehéz körülményei miatt tett rendkívüli kiadására hivatkozva 300 frt segélyért folyamodik.

Mint nejének s gyermekeinek gyógyíttatására sokat költekező s különben is szegény, de buzgó ifju lelkészt, ajánljuk 150 frtnyi segélyre.

Tóth Dániel nagy-kőcsi lelkész ez évben elemi csapás miatt szenvedett károsodása enyhítésére kér 100 frtot.

Mint kis egyházban szerény fizetés mellett hiven munkálkodó lelkésztársunkat, a kérvényben említett elemi csapásokra való tekintettel, 100 frt segélyre ajánljuk.

II. A Református Segélyegylethez folyamodnak:

A Rozsályi egyház templom építésre kér segélyt.

Mint régi történeti nevezetességű, de roskadozó templomának lehető kijavítására törekvő kis egyház ajánltatik.

A Pálfalvai leányegyház iskolája fentartására kér segélyeztetést.

Indokainál fogva pártoltatásra és segélyeztetésre érdemes

A Sárközi egyház kérelmét

Egyházmegyénk pártolólág terjeszti fel.

Pettyéni egyház adósság törlesztésre kér segélyt.

Mint törekvő, szorgalmas kis egyház, ajánltatik.

Apahegyi leányegyház tanítói lak fedelezésére kér segélyt.

Ajánltatik.

III. Rendkívüli államsegélyért folyamodnak.

Gál Péter sárközi lelkész, szegénységére, terhes családi viszonyaira és rendkívüli károsodásaira hivatkozva kérelmez.

Pártolásra ajánltatik.

Füzesi Pál garbolczi ideiglenes tanító kérelme,

Mint ideiglenes tanítóé, nem ajánltatik.

Bozsó István aranyos-meggyesi tanító a múlt évben szenvedett elemi csapásokra hivatkozva kérelmez.

Kérelme pártolásra méltó.

Szakál Károly homoki tanító, fizetése csekélységére, elemi csapások miatt szenvedett veszteségére hivatkozva kér segítséget.

Mint szegény, szorgalmas régi tanító ajánltatik.

E kérvények a rájuk vonatkozó ajánlatokkal együtt a főtiszteletű egyházkerülethez tisztelettel fölterjesztetnek.

65. sz. Szél György avasujvárosi, Gergely Károly nagybányai és Papólczy Károly szatmárhegyi lelkészek betérjesztik az Avas vidékén, Nagy-Bánya környékén és Erdődön végzett missziói munkálkodásukról szóló jelentéseiket.

E jelentések a főtiszteletű egyházkerület misszióügyi bizottságához felküldetnek.

66. sz. Az egyházmegyei tanügyi bizottság múlt évi gyűlésén megbizta volt Sinka Lajos krassói tanítót, hogy a használatban levő tantervhez készítsen olyan utasítást, mely a tanítóknak a kiszabott tananyag kellő feldolgozására részletes tájékoztatást nyújtson, s teendőiket az iskolai év minden hónapjára pontosan kimutassa. E munkálatot a nevezett bizottsági tag nagyrésztben már a múlt iskolai év elején elkészítette s bizottsági tagtársaival közölte, most pedig egész terjedelmében kidolgozva, egyházmegyénk rendelkezésére bocsátja.

Egyházmegyei közgyűlésünk e kiváló szakismerettel és gondnal készült hasznos munkát méltó elismeréssel fogadván, az egyházmegye költségén 150 példányban kinyomatni, minden tanítónak, lelkésznek és iskolai körlátogatónak megküldetni, s már a beálló iskolai évben alkalmazásba vétetni rendeli.

67. sz. Melegh Albert köszegremetei lelkész az iránt kérelmez, hogy közgyűlésünk a remetei egyházhoz tartozó filiákat, melyek különben is az avasujvárosi missziói körhöz tartoznak, csatolja Avasujvároshoz; annyival inkább, mert a mostani helyzet úgy reá, mint a bicszádi ev. ref. hivekre nézve kellemetlenségeket idéz elő, s nemcsak

káros, de sérelmes is, minélfogva e helyzet megszüntetését maguk a filiákban lakó hivek is óhajtják.

Egyházmegyénk e tárgyban 59/1890. szám alatt hozott határozatát továbbra is fentartja, a jelenlegi állapotokat meg nem bolygatja, s így nevezett lelkészt kérelmével elutasítja.

68. sz. A szatmári szolgabírói hivatal, Király Gyula mikolai lelkésznek az esperesi hivatal útján hozzá betérjesztett három évi fizetés hátralék kimutatását, melyet a mikolai községi előljáróság a végrehajtás megkísérlése után jelentés kíséretében visszaküldött, helyesbítés végett az előljáróság által betérjesztett jelentéssel együtt esperes urhoz vissza tette.

Jelen fizetés hátralék kimutatás mellékleteivel együtt azon utasítással küldetik meg a mikolai egyház előljáróságához, hogy a helyesbítést azon a lelkészszel egyetértőleg megtéve, a gondnokkal is aláírva, haladéktalanul terjesszék be az esperesi hivatal útján — behajtás végett — a szolgabírói hivatalhoz.

69. sz. Olvastatott Király Gyula mikolai lelkésznek esperes urhoz intézett kérvénye, melyben panaszolja, hogy a mikolai egyház előljárósága mindent elkövet arra nézve, úgy az eddigi gyakorlat mint a díjlevél ellenére, hogy egyeseken minél több fizetés leengedéseket tegyen; így legközelebből is nyolcz névleg elsorolt egyháztagon 5 hektoliter és 93 liter búzával csonkították meg az ő fizetését; kérvén ez összegnek az illetőkkel szemben részére megállapítását és bevételését.

Az egyháztanács úgy a gyakorlathoz, mint a díjlevél pontjaihoz alkalmazkodni köteles, és díjlevél ellenesen az egyházi adót lejobb szállítani egyeseken joga nem lévén, szigoruan utasítatik, hogy a lelkész által felsorolt egyháztagek anyagi viszonyait elbírálván, őket az igazságnak megfelelő osztályba sorozni ismerje kötelességének.

70. sz. A 64—65/1895. számú végzésekkel az uszakai és magosligei egyház kebelébe kiküldött Molnár Lajos e. m. tanácsbíró és Rác Elemér urak küldetésüknek eleget tévén, jelentik, hogy az uszakai egyházban veszendőben levő 159 forint 37 krból 55 frt 25 kr lelkésznel volt fizetés hátralékába leendő elszámolás végett. Az így fennmaradó 104 frt 12 krajczárból bevehető 82 frt 32 krajczár, bevehetetlen 21 frt 80 kr. Lelkész a nála levő 55 frtot bizottság előtt, levonván belőle fizetési hátralékát, készpénzben kifizette. A 21 frt 80 krt, mint teljesen

bevehetetlent, bizottság törlésre ajánlja. A bevehetőnek állított 82 frt 32 krból 28 forint 19 kr Kardos Pál volt gondnok idejéből származó hátralék; s miután a jelenlegi előjáróság állítása és önbeismerése szerint Kardos Pál még csak annyit sem tett meg, hogy azoknak névsorát, kik ez összeggel tartoznak megtartotta, vagy az utána következő gondnoknak átadta volna, de meg egy része általala be is szedetett, — kéri ellene a felelősség kimondását s a 28 frt 19 kr kifizetésére való elköteleztetését. A vizsgálat alatt meggyőződött bizottság arról is, hogy az egyház többi pénze, jelesül fa kassza 1259 frt, malom kassza 635 frt 40 kr. hiányos kötvényekre van kiadva, utasittatni kéri az egyházi előjáróságot, hogy záros határidő alatt a kötvényeket ujítsa meg, az adósoktól kellőleg biztosított váltót, vagy kezesekkel ellátott és bélyegzett kötvényt vegyen s erről az esperesi hivatal fegyelmi vizsgálat terhe alatt értesitse.

A kapálatlan maradt egy hold tengeri vetésből, minthogy a föld nagyon rossz és így nem tengerinek való volt, egyháznak semmi kára nem lévén, gondnokot e tekintetben a felelősség alól felmenteni kéri.

Magosligeten az egyház pénztárát, mely jelenleg 1504 forint 8 kr. kamatozó tőkéből áll, teljesen rendben találta a bizottság, a kamatok és törlesztések pontosan befolytak, illetve teljesítettek.

Bizottság jelentése tudomásul vétetvén és minden pontjában elfogadtatván, Uszkára nézve határoztatik, hogy a bevehetetlenné ítélt 31 frt 80 kr töröltetik. Kardos Pál volt gondnok 28 frt 19 kr-nak 30 nap alatti megfizetésében különbeni végrehajtás terhe alatt elmarasztaltatik. Mostani előjáróság pedig fegyelmi vizsgálat terhe alatt utasittatik, hogy a 82 frt 32 krból Kardos Pál által befizetendő 28 frt 19 krajczáron kívül felülmaradó 54 frt 13 krt 30 nap alatt beszedje, többi tőke pénzeiket rendezze, a kötvényeket, ujítsa meg, kellő bélyegekkel és kezesekkel lássa el, s eljárása eredményéről a nagytiszteletű esperesi hivatalt értesíteni ismerje kötelességének.

A magosligeti egyház pénzügyeinek rendes állapotba hozatala örömmel vétetik tudomásul.

71. sz. Gál Péter sárközi lelkész az egyházmegye 1892. auguszt. 2-án tartott közgyűlésének 78. sz. határozata értelmében, mely a lelkészi teendőknél a sárközüjlaki egyházban teljesítéséért az összes lelkészi fizetés felét neki rendeli, az iránt kérelmez, hogy a lelkészi fizetés egy részéttevő égerkaszáló, házikert és czinterem, — mely már nagy részben az ő sajátkezű oltványaival gyönyörködteti a szemlélőt — fele részét a

templom felőli oldalban, melyeket most egészben Fekete Lajos használ s az ő haszon élvezetébe át bocsátani nem akar, az egyh. megyei gyűlés birói jogerős ítélettel az ő használatába adja át, illetve őt erősítse meg abban, valamint a három év alatt elmaradt hasznok kárpótlása czimén Fekete Lajossal 20—20 frtjával összesen 60 frtot fizettessen ki harmincz nap alatt.

Jelen kérvény a sárközujlaki egyház előljáróságának feleletre kiadatik.

72. sz. Gál Péter sárközi lelkész az iránt kérelmez, hogy az adorjáni egyházban 74 napig teljesített felügyelő lelkészi tiszteletdíját az egyházmegyei értékelés szerint a fizetés 74 napra eső felerészében, tehát 56 frt 24 krban közgyűlésünk állapítsa meg s az ő részére utalványozza ki, annnyival is inkább, minthogy az adorjáni egyház 1895. évi lelkészi fizetése teljesen szabad, özvegy vagy árva reményei reá táblázva nincsenek és így nem könyörületből láttatott el lelkészi szolgálatokkal; továbbá egy erkölcsi testületre nézve sértő volna viszonzatlan hivatalos szivességet fogadni el, és végre, mert a munkás méltó a maga bérére.

Az adorjáni egyház előljáróságának feleletre kiadatik, jelelente mielőbb bevértván.

73. sz. A sárközi egyház előljárósága iskolát és tanítói lakot akarván építeni, beterjeszti lelkész által készített tervrajzát és a költség-előirányzatot. Ezzel kapcsolatban szintén beterjeszti az egyházi közgyűlés azon határozatát, hogy az építés költségeinek előállítása czéljából önmagukat kívánják megadóztatni oly formán, hogy az egyháztagok birtok aránylagosan öt osztályba soroztatnak, az első osztálybeliek családonként 5, a második osztályuak 4, a harmadik 3, a negyedik 2 forinttal az ötödik osztálybeliek pedig 1 forint 50 krajczárjával lesznek megadóztatva.

Midőn közgyűlésünk a sárközi egyház tagjainak egyházas érületre valló buzgóságát s a hivek osztályba sorozás szerinti megadóztatását helybehagyja s további megerősítés végett a főt. és mélt. egyházkerületre felterjeszti: akkor a beterjesztett tervrajzot és költségelőirányzatot elbirálás végett az egyházmegye építkezési bizottságához áttenni határozza.

74. sz. Gróf Dégenfeld Sándor ő méltóságának egyh. megyei gondnokká történt megválasztatása következtében egy tanácsbirói szék megüresedvén,

A szavazás elrendelésével esperes ur megbizatik, ha az

első szavazás kellő eredményre nem vezetne, esperes ur a továbbiakra nézve is felkéretik.

75. sz. Tóth Dániel n.-kőcsi lelkész kérdésbe teszi, hogy az egyházmegyénkben több helyt alkalmazott ideiglenes tanítók, kik egy vagy más minőségben az államot szolgálták, tanítói képesítettségük pedig nincs, felbocsáthatók-e a szószékbe?

Az indítvány az egyet. lelk. értekezleti gyűléshez tétetik át megvitatás végett.

76. sz. A segélykérvények átvizsgálása végett kinevezett bizottság elnöke jelenti, hogy 12 kérvény későn érkezvén, átvizsgálható nem volt.

Közgyűlésünk ezuttal a segélyezendők közül senkit kizárni nem akarván, felkéri a bizottság tagjait, hogy a későn érkezett kérvényeket még e gyűlés folyama alatt vizsgálják át, hogy azok a már átvizsgáltakkal együtt a főt. egyh. ker. gyűlés elé felterjeszthetők legyenek. Ezzel kapcsolatban határozatilag kimondatik, hogy jövőre ugy egyesek, mint egyháznak kérvényei s bárminemű beadványai visszautasittatnak, ha gyűlés előtt 10 nappal az esperesi hivatalhoz beterjesztve nem lesznek. Jelen határozat miheztartás és alkalmazkodás végett köröztetni rendeltetik.

77. sz. Böszörményi Zsigmond e. m. tanácsbíró indítványba teszi, hogy miután az esperesi 200 frt tiszteletdíj a teendőkkel egyáltalában nincsen arányban, s más egyházmegyékben sokkal magasabb, sőt még a máramaros-ugocsaiban is kétszer annyi a hivatal tiszteletdíja, mint nálunk: kéri tehát a közgyűlést, hogy ha e célra valami alappal rendelkezik, az esperesi fizetést emelje fel.

Mint indítvány, tárgyalás végett a jövő egyh. megyei gyűlésre kitűzetik, s ezzel kapcsolatban e. m. közpénztárnok felkéretik, hogy akkorára ugy az esperesi, mint minden más tiszteletdíjak mikénti rendezése felől véleményt adni sziveskedjék.

78. sz. Tóth Mór patóházi birtokos az iránt kérelmez, hogy egyházának engedtéssék meg a régi templom helyén új templomot építeni, annyival inkább, mert az állam a Szamos folyón nagy költséggel sarkantyukat építtetett, melyek a vizet a falutól távol lökvén, többé nincs kitéve Patóháza a Szamos folyó pusztításainak.

Alapos helyszíni szemle tartás végett Sátor Dávid, Szeőke Barna és Böszörményi Sándor tanácsbírák kiküldetnek azon kijelentéssel, hogy ha a bizottság a régi templom helyét

alkalmasnak találja, utasítsa az előjáróságot tervrajz és költségelőirányzat készítésére. A terv és költségvetés esperes ur útján az építkezési bizottságnak kiadatik, s az építkezési bizottság által elfogadott és helyesnek talált terv és költségvetés alapján majd esperes ur engedélyezni fogja az építkezés megkezdését.

79. sz. A közalap rendező bizottság jelenti, hogy Krassó, Uszka és K.-Remete 1895-ik évi bevallási ivatek mind ez ideig nem terjesztették be s kéri az ily anyag egyházak megbüntetését.

Nevezett egyházak előjárói 2—2 forint birságban elmarasztaltatnak, s ez összegnek jelen végzés vételétől számított 15 nap alatti megfizetésére köteleztetnek.

80. sz. Papólczi Zoltán apai ev. ref. lelkész betérjeszti egyháza 1895. aug. 4-én tartott közgyűlése jegyzőkönyvének kivonatát, melyben, miután Apán állami iskola felállítására van tervbe véve, s a ref. tanítói állás most úgy is üresedésben van, kéri közgyűlésünket, hogy tekintve az egyház anyagi nehéz helyzetét, engedjék meg nekik, hogy meghatározott kikötések mellett ev. ref. iskolájukat az államiba beolvasszathassák.

Ha az állam részéről a kikötött feltételek teljesítettnek, a szerződés megkötését az egyházmegye nem ellenzi.

81. sz. A jegyzőkönyv hitelesítésével a jegyzői kar s Balogh István és Böszörményi Sándor e. m. tanácsbíró urak bizatnak meg.

Elnök a közgyűlést bezárja.

A 44—51. és 60—66. számokat jegyzette Gergely Károly.

Az 52—59. számokat Torday Imre.

A 67—79. és 81. számokat Hajdu Zsigmond.

A 80. számot Jakó Endre.

Közigazgatási bírósági ügyek.

23. sz. Bartha Mór apai volt s jelenleg nyugalomba vonult lelkész feljebbezést nyújt be az apai egyháztanácsnak f. évi 1. számú határozata ellen, melyben az egyháztanács hivatolt számú határozatát megsemmisíttetni, az egyház előjáróságát az általa betérjesztett számadások megvizsgálására, érvényesítésére utasíttatni s az egyház ellen felszámított 96 frt 79¹/₂ kr. jogos követelését megállapíttatni és kiutaltatni kéri.

Ítélet.

Az apai egyháztanács által 1885. évi július 28-án tartott ülésben 1. sz. alatt hozott határozat megsemmisítettik s hatályon kívül helyeztetik, — utasítatik panaszlott egyház előjárósága a beterjesztett s részére ezennel kiadott számadások lelkiismeretes és pontos átvizsgálására, s volt lelkészének esetleg fenálló követelése igazságos megállapítására és kifizetésére, s ha ezen kötelezettségének jelen határozat jogerőre emelkedésétől számítva 15 nap alatt eleget nem tenne, espees ur fölkéretik, hogy panaszlott egyház terhére és költségére panaszló lelkész kérelme folytán ezen számadásból kifolyó ügyek rendezésére bizottságot nevezzen ki.

Indokok.

Meg volt semmisítendő a sérelmes határozat azért, mert nem állhat meg azon indoka, hogy a volt lelkész önhatalmu eljárása, makacssága szülte a jelen számadási viszonyokat és annak létrejöttét, — nem állhat meg azon indoka sem, hogy a volt lelkész hanyagsága és gazdálkodási rendszere által az egyházat tetemes károsodás érte, — mivel ezen indokok nem a volt lelkész ellen, hanem az egyháztagoknak az egyház ügyei iránti érdektelensége és azok elhanyagolása felől szólanak és a folytonos surlódásról tesznek szomorú tanubizonyságot.

Feltéve, de meg nem engedve, hogy a volt lelkész önhatalmulag járt el, makacszkodott, a felsőbb hatóságok ítéletének nem engedelmeskedett: joga, sőt kötelessége volt egyház előjáróságának a törvény szigorát ellene alkalmazásba vétetni, de azt nem tévén, helyzetébe bele nyugvónak tekintetik,

A határozatnak azon indoka sem vétethetik birói figyelembe, hogy az előjáróság a számadás átvizsgálásába és részletes elbírálásába nem bocsátkozhatik, mivel a jelen állapot jogtalan, mert az ily rideg indokkal senkit lehető igazságos követelésétől elűzni nem lehet.

24. sz. Olvastatott Papolezy Zoltán jelenlegi és Bartha Mór nyugalmazott apai lelkészek kérelme, mely szerint a lelkészi földbirtoknak az előd és utód között felosztandó használati aránya s az őszi és tavaszi vetésnek aránylagos felosztására nézve egymás között megegyezni nem tudván, az egyházmegyei gyűléshez folyamodnak ügyök és érdekeik igazságos elbírálása végett.

Ez ügyben a fennálló törvényes szabályzatnak s mindkét rendbeli panaszló érdekének kellő figyelemben tartásával, Böszörményi Zsigmond, Balogh István és Molnár Lajos

tanácsbírák a kérdés lehető kiegyenlítése végett kiküldetnek, kik is a gyűlés folyama alatt a barátságos kiegyenlítést létrehozták, minek folytán a további intézkedés feleslegessé vált.

25. sz. Olvastatott Böszörményi Zsigmond, Hajdu Zsigmond és Helmeczy József egyházmegyei kiküldöttek együttes jelentése a folyó évi 18. sz. határozattal nyert megbízatásuk folytán a józsefházai egyház magtári és egyéb pénzügyeinek megvizsgálásáról, melyben részletesen előadják, hogy megbízatásuknak lelkiismeretesen kívántak megfelelni, de eme törekvésükben meggátolta őket azon szomorú körülmény, hogy a józsefházai egyházban számadás nincs, a mi van, az legfeljebb jegyzeteknek mondható, de rajta elmenni képtelenség. A magtárból mintegy 60 véka buza elveszett, a magtári pénz egyeseknél van kölcsönképen elhelyezve, de abból is 18 frt 46 krról számolni nem tudnak.

Jelentik továbbá, hogy a magas belügyminiszterium által a templom építésre engedélyezett pénzgyűjtés eredménye sem volt megállapítható, mivel épen a lelkész kezén levő gyűjtőkönyv állítólag elveszett, tehát az felül sem vizsgálható, a többi hat könyvben befolyt s aláírt összegek is, nagyobb hiányokkal lettek az egyház pénztárába beszámolva s a gyűjtők a pénz egy részét még mai napig is maguknál tartják, kivéve Sipos Károly gyűjtőt, ki a mellett, hogy megbízatásában lelkiismeretesen járt el, tekintélyes összeget gyűjtött s kevés költséget számolt fel, még 48 krral többet fizetett be.

A befolyt 1454 frt 68 krt magok között kötvényeken és váltókon biztosíték nélkül felosztották. Gondnok 2500 frt körül adós az egyháznak; szóval az egyházi számadások és pénzügyek annyira zavaros állapotban vannak, hogy annak erélyes és gyökeres átdolgozása, az összes pénzkészlet bevonása és biztosítása a legerélyesebb intézkedéseket teszik szükségessé.

Megdöbbenve s a legmélyebb megbotránkozással értesül egyházmegyei bírósági gyűlésünk azon eléggé el nem ítéltető könnyelmű eljárásról és rendetlen viszonyokról, melyek a józsefházai egyház előjáróságát szomoruan jellemzik.

Jelen esetben mielőtt az egyházi törvény 301. §. 2. és 9. pontja értelmében a legszigorubb megtorlási eljárás az egyház előjárói ellen foganatba vétetnék, az egyház számadásainak és pénzügyeinek 1890. évtől leendő átvizsgálása és rendezése, az egyházi előjáróság terhére és költségére az egyházi törvények 319. §. 2-ik pontja értelmében hiva-

talból elrendeltetik, s az elnökség fölkéretik arra, hogy az egyházi törvények 328. §. értelmében a szükséges adatokat az előjáróság által bocsáttassa a vizsgáló biztos szabad rendelkezésére.

Vizsgáló biztosul Gálffy Pál kir. kincstári számtiszt küldetik ki, Helmeczy József e. m. ügyész pedig felkéretik, hogy a kinevezett biztossal együtt Józsefházára kimenni s a munkálat megindításában részt venni sziveskedjék.

Mindkettőjüket felhatalmazza a bíróság, hogy uti költségeiket és napi dijaikat az egyházi előjáróság terhére számítsák fel s követeljék be. Egyszersmind kéri, hogy megbízatásukban a lehető leggyorsabban és legigazságosabban járjanak el, s minél előbb tegyenek jelentést esperes urhoz, ki a találandókhoz képest a szükséges intézkedéseket azonnal megteendi.

26. sz. Szakál Károly homoki tanító panaszolja, hogy tanítói fizetésének egy részét tevő hat drb marha legeltetési jogát évek hosszú során át háborítlanul használta oly formán, hogy ő — neki annyi marhája nem lévén, — a jogot mindig annak adta el, ki többet adott érte; ez évben azonban az urbéres birtokosság olyan határozatot hozott, hogy a tanító legelő jogait csak az urbéres birtokosságnak adhatja el és a birtokosság által megszabott áron. Sőt a marha kihajtásakor azok jószágait, kik tőle vettek legelőt, visszahajtatta az urbéres birtokosság. Ez ügyben panaszt emelt a szolgabírói hivatalnál, de kérésével elutasított. Ily körülmények között ő, fizetésében csonkulva lévén, alázattal kéri az egyh. m. közigazgatási bíróságot, hogy őt legeltetési jogainak szabad használatába visszahelyezni méltóztassék.

Nevezett tanító utasítatik, hogy a járási szolgabíró intézkedését az alispáni hivatalhoz felebbezze meg.

27. sz. Olvastatott Szakál Károly homoki tanító kérvénye, melyben előadja, hogy Császy Mihály homoki lakos az egyháztanács által 1894. évben rávetett 1 és $\frac{1}{2}$ véka buza tartozását meg nem fizette. Ő behajtás végett követelését áttette az előjárósághoz, azonban 2283/895. sz. alatt kelt szolgabírói végzéssel azon az alapon lett elutasítva, hogy Császy Mihály birtoka után Mikolában van megróva egyházi alóval. Ezzel szemben nevezett tanító beterjeszti Király Gyula mikolai lelkész hivatalos bizonyítványát, mely szerint Császy Mihály Mikolában semmiféle egyházi terhet nem visel, s ennek alapján kéri követelésének megítéltetését s behajtását.

Jelen követelés behajtás végett a szolgabírói hivatalhoz áttétetik.

28. sz. Olvastatott Gál György komádi segéd-, volt adorjáni h. lelkésznek kérvénye, melyben előadja, hogy az adorjáni díjlevél értelmében az eltávozó lelkész az összes földek fele részéhez illetékes, ő tehát mint egy évig adorjáni h. lelkész, a szántóföldek fele részét bevettette, még pedig két darabot őszi, egyet tavaszi veteménynyel, s most a mint értesült, a nevezett egyház presbyteriuma oly határozatot hozott, hogy a tavaszival bevettett föld termése nem őt, de az új lelkészt illeti, kéri tehát a bírósági gyűlést, hogy őt a díjlevél alapján jogos illetméhoz juttatni méltóztassék.

Ezzel kapcsolatban előadja, hogy jelenlegi adorjáni tanító Somogyi Albert szintén követeléssel lépett fel ellene, holott tanítói fizetésének két részét és 1894-ik évi tavaszi vetésének is két harmadát átadta nevezett tanítónak, pedig az jogosan egészen őt illette volna, mint ki 5 hónapig tanított.

Miután az ügy első részét illetőleg kitünt, hogy Gál György azon darab föld hasznát, mely most tavaszival általa bevettetett, már a múlt évben élvezte: egy évig lakván Adorjában, két hasznot egy földről nem nyerhet, annálfogva a követelést kérvényezőnek apja, Gál Péter, fia nevében visszavonta. Az ügy második része magán egyességből származó lévén, kérelmező segédlelkész utasítatik a dolognak magán uton való elintézésére.

A 23. 24. és 25. számokat jegyzette Torday Imre.

A 26. 27. 28. számokat Hajdu Zsigmond.

Mindezen számokat a mai napon hitelesítettük

Szatmáron, 1895. aug, 14-én.

Balogh István
tanácsbíró.

Böszörményi Sándor
tanácsbíró.

Gergely Károly
e. m. főjegyző.

Hajdu Zsigmond
e. m. aljegyző.

TÁRGYMUTATÓ.

44. sz. Egyházmegyei gondnok gr. Dégenfeld Sándor, a hivatalos esküt leteszi.
45. sz. Esperes bejelenti a belhivatalnokok sorában történt változásokat.
46. sz. A józsefházai hegyi lakosok egyházi tekintetben Józsefházához csatoltatnak.
47. sz. Országos lelkész özvegy-árvai gyámintézet tervezetére egyházmegyénk véleményét nyilvánít.
48. sz. Egyházpolitikai törvények életbe lépte alkalmából tájékoztató javaslatok.
49. sz. Államsegély osztalék emelése ügyében kérvény.
50. sz. Nagykolcsi iskola államosítása ügyében küldöttség választatik.
51. sz. Misztótfalusi iskola államosítása ügyében küldöttség választatik.
52. sz. Avasvámfalusi iskola államosítása felől jelentés.
53. sz. Az avasvámfalusi bérczes erdő eladása ez idő szerint nem engedtetik meg.
54. sz. Erdődi főgondnok a templomhely vásárlás felől jelentést tesz.
55. sz. Termény fizetés súlymérték szerinti beszolgáltatását az egyház kerület jóváhagyja.
56. sz. Apából Peleskey Dániel tanító távozását bejelentik.
57. sz. Udvariban a czinterem használatáról lelkész lemond.
58. sz. Szatmárhegyi volt tanító tűzifa követelését beszünteti.
59. sz. Apai lelkészi és tanítói lakás zsindelyezettetéséről jelentés.
60. sz. Belhivatalnoki beruházási szabályzat módosítása nem szükséges.
61. sz. Közpénztári számadás helybenhagyatik.
62. sz. Könyvtári számadás helyeseltetik.
63. sz. Halottak feletti harangoztatás szabályozása.
64. sz. Segélykérvények elbírálása.
65. sz. Missziói jelentések felterjesztése.
66. sz. Tanterv részletes feldolgozására utasítás.
67. sz. Kőszeg-Remetéhez tartozó fiók egyházak ügye.
68. sz. Mikolai lelkészi fizetés hátralékok rendezése.
69. sz. Mikolai lelkész fizetés kivetése felől végzés.
70. sz. Uszakai és magosligeti töke pénzekről intézkedés.
71. sz. Sárközlaki helyettesítő lelkész követelése.
72. sz. Adorjáni helyettesítő lelkész követelése.

- 73. sz. Sárközi iskola építés tervezete.
- 74. sz. Új tanácsbíró választás elrendelése.
- 75. sz. Ideiglenes tanítók predikálási jogáról kérdés.
- 76. sz. Beadványok rendes időben nyújtandók be.
- 77. sz. Esperesi tiszteletdíj emelése indítványoztatik.
- 78. sz. Patóházai templom építés ügyében küldöttség választatik.
- 79. sz. Közalapi bevallási iva be nem küldése miatt három egyház birságoltatik.
- 80. sz. Apai iskola államosítása felől előleges jelentés.
- 81. sz. Jegyzőkönyv hitelesítéséről intézkedés.

Közigazgatási bírósági ügyek.

- 23. sz. Bartha Mór apai nyug. lelkész számadása megvizsgálandó s követelése kifizetendő.
- 24. sz. Bartha Mór és Papolczy Zoltán közt a lelkészi föld terményei felett békés megegyezés jött létre.
- 25. sz. Józsefházára a pénzügyi helyzet tisztázása végett vizsgáló biztos küldetik.
- 26. sz. Homoki tanító legeltetési joga polgári uton érvényesítendő.
- 27. sz. Homoki tanító buza követelése beveendő.
- 28. sz. Adorjáni volt helyettes lelkész követelésének ügye elintéztetett.

